

Röhög az egész osztály

Antológia

1. Oláh Gábor: Dolgozatjavítás (Részlet)

*„Egy kis deák dolgozatát javítom;
"Önéletrajzot" írtam vele.
Előszavában őszintén bevallja:
Bizony, sokat főtt rajta a feje!*

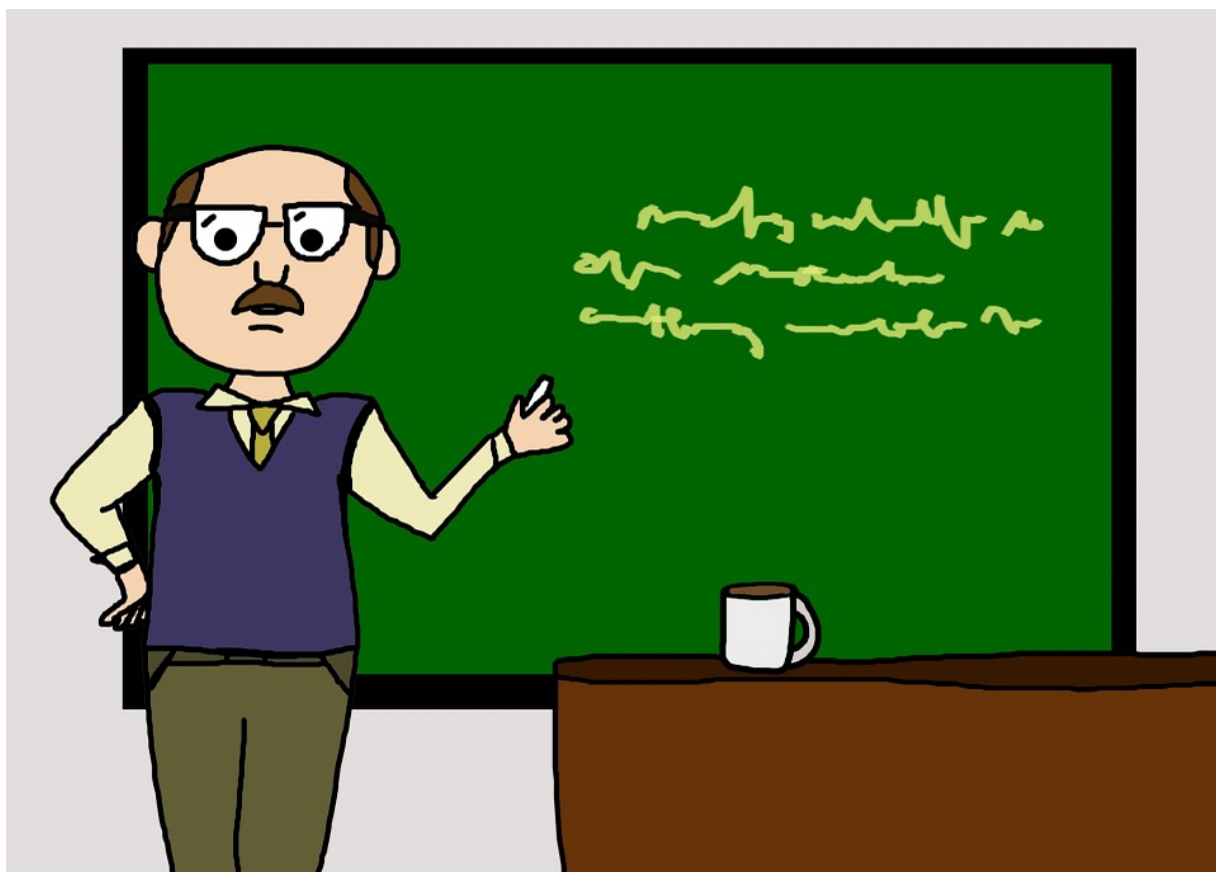
*Alá-aláhúzókat csekély hibákat,
Az i fölébe pontokat rakok.
S kipettyegetve a fehér barázdán
Ragyognak így pirosuló csillagok.*

*S amint tovább-tovább visz röpke szárnyán
A kis deák beszédes bánata:
Ritkulnak a pirosuló tintapettyek
És hangosabb lesz a betűk szava:*

*"Apám sikkasztott s elszökött... Anyámra
Hét apró gyermek gondja rászakadt.
Az emberek nem álltak szóba velünk,
El is temettek, mint halottakat."*

2. Kosztolányi Dezső: Tanár az én apám

*„Tanár az én apám. Ha jár a vidéki
városban, gyermekek köszöntik ősz fejét,
kicsinyek és nagyok, régi tanítványok,
elmúlt életükre emlékezve, lassan
leveszik kalapjuk. Mint az alvajárók,
kik másfelé néznek. Hentesek, ügyvédek,
írnokok, katonák, s olykor egy országos
képviselő is. Mert nagy az én családom.
Nagy az én családom. Kelettől nyugatig,
nyugattól keletig. Nagy a mi családunk.
Mikor vele megyek, fogva öreg karját,
vezetve az úton, a szívem kitágul,
s szívek közt énekel elhagyatott szívem.
Az én édesapám az emberek apja,
s én az emberek testvére vagyok.”*

3. Pósa Lajos: Gabi

*„Ismertem egy fiut, úgy hívták, hogy Gabi,
Leczkéjét nem tudta soh'se felmondani,
Pedig apja, anyja a kedvit keresték.
Csakhogy jól tanuljon, tudja jól a leczkét.
Vettek neki mindent: jó báránybőr sipkát,
Szép tulipántos szűrt, sarkantyús kis csizmát.
Mégis kedvetlenül járt az iskolába,
Majd mindig ott maradt papirgaluskára.*

*Édes anyja sírt-rítt, hogy mi lesz belőle?
Édes apja pedig kiment az erdőre,
Vad galamb turbékolt, repült ágrúl-ágra,
De ő nem hallgatott most szelid szavára,
Galambos erdőben somfavesszőt vágott,
Kiporolta a szűrt, a szép tulipántost.
Gabi aztán kedvvel járt az iskolába,
Soh'se marasztották papirgaluskára.”*

4. Zigány Árpád: A kis Gyurka

*„A kis Gyurka a tábláján
szorgalmasan irogat,
Mögötte a kis Juditka
kiváncsian pislogat;
Ő még kicsiny, nem tud írni,
bár szeretne tudni már:
Majd megtanul esztendőre,*

*ha majd iskolába jár!
A Bodri is két lábra áll,
úgy nézi kis gazdáját:
Gyurikának tudománya
furdalja az oldalát. -
Ejnye, Bodri! tán szeretnél
írni tudni magad is?
De ez nehéz dolog ám - s nem
neked való, kis hamis!"*

5. Vörösmarty Mihály: Drága tanítóm!...

„Drága Tanítóm! Mit nyujtsak végtére jutalmúl,

Hogy megháláljam teljesen amit adál.

Nincsen hatalmam alatt méltán lefizetni adómat,

Vedd Te csak, amit adok, szívem adózva fizet.

Engedd hálámnak buzgón kirebegni Nevedhez

Intézett szavait, s titkos hevére tekínts."

6. Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba (Részlet)

„Június volt s ujjongtunk, nincs tovább,

Most gyertek szabad mellű örömök

S pusztuljatok bilincses iskolák.

*De elcsitult a jókedv-förgeteg
S helyére ült a döbbent némaság:
Köröttünk már az Élet csörtetett.*

*Óh, ifjui, szent megjőzanodás,
Komoly, nagy fény, hős férfiú-szerep,
Emléketek ma is milyen csodás.*

*Hős harc az Élet és megélni szép,
Ha hozzáedzik tüzes szív-kohók
Ifjú vitézlők lengeteg szívét.*

*Ha élet zengi be az iskolát,
Az élet is derűs iskola lesz.
S szent frigyüket így folytatják tovább."*

7. Reményik Sándor: Templom és iskola (Részlet)

*„Ti nem akartok semmi rosszat,
Isten a tanútok reá.
De nincsen, aki köztetek
E szent harcot ne állaná.
Ehhez Isten mindannyitoknak
Vitathatatlan jogot ad:
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!*

*Ti megbecsültök minden rendet,
Melyen a béke alapul.
De ne halljátok soha többé
Isten ígését magyarul?!
S gyermeketek az iskolában
Ne hallja szülője szavát?!
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!*

*E templom s iskola között
Futkostam én is egykoron,
S hűtöttem a templom falán
Kigyulladt gyermek-homlokom.
Azóta hányszor éltem át ott
Lelkem zsenge tavasz-korát!
Ne hagyjátok a templomot,
A templomot s az iskolát!”*

8. Ady Endre: Mátyás bolond diákja

*„Diák, írd magyar éneket,
Diák, a Földön Dante is élt.”
Kacagott, kacagott a diák.*

*Latin ütemben szállt a dal,
Nem magyarul, sohse magyarul.
Vergődött, vergődött a diák.*

*Lelkében Petrarca dalolt
S keltek újféle magyar zenék.
Álmodott, álmodott a diák.*

*De néha, titkos éjeken
Írt s eltépte, ha magyarul írt.
Zokogott, zokogott a diák.”*

9. Ady Endre: A befalazott diák

*„Valahol, Erdély ősi szögében
Titkos, nagy kőház. Ósdi, mállott.
Alatta mélyen,
Bús boltok alatt süket falak
Őriznek egy diákot.*

*Század kialszik s új század lobban:
A diák ott vár elfeledten,
Befalazottan.*

*Lelke babona s árnyak hona,
De ő vár, meg se rebben.*

*Valami Nagyúr dobta le hajdan.
Tán a várkisasszonyra nézett.
Vagy büszke dalban
Zengett újszerűt vagy keserűt,
Szépet vagy szent-merészet.*

*Ott vár a diák. (A kőház tornya
Rég leomlott. Okos lakájok
S a sok tivornya
Megölték.) De vár, hogy sír a zár
S hogy fölenged az átok.*

*S messze, távolban, én érzem, látom:
(Óh, bús babonák vércse-kedve)
Ez az én átkom.
Én várok, lesek, vén könnyeket
Ejtvén egy pergamentre."*

10. Samarjav Károly: Szegény diák

*„Ki vagy, ki gúnnnyal nézed a deák
Kopott mezét, bután s könnyelműleg?
Ki vagy, ki a szerény érdem fölött
Kacagni mersz; mily úri szörnyeteg?
Mezét az évek bár szétszaggaták,
Ismerj reá, ő a szegény deák!*

Szüelőinek öléből elszakadt,
Szegények ők, áldásokon kívül
Nem adtak gyermeköknek útra mást,
S ő drága kincset visz szülőitül.
Gyalog menőt hintók besározák,
Ismerj reá, ő a szegény deák!

Ki a tanodában szomszédja vagy,
Hallgass, midőn tanítótok beszél.
Te gazdag vagy, pénzzel sokat tehetsz,
De ő mindent csak érdemért remél.
Arany bölcsőben őt nem ringaták,
Ismerj reá, ő a szegény deák!

Szegény szobájában megláthatod;
Ne ítélj őt kopott foszlányiról.
Nézd, mily erő ül tiszta homlokán,
Mily szép lélek mosolyg e rongy alól,
Szívét gondok megtörni nem tudák.
Ismerj reá, ő a szegény deák!"

11. Gyurkovics Tibor: Iskola-nyitogató

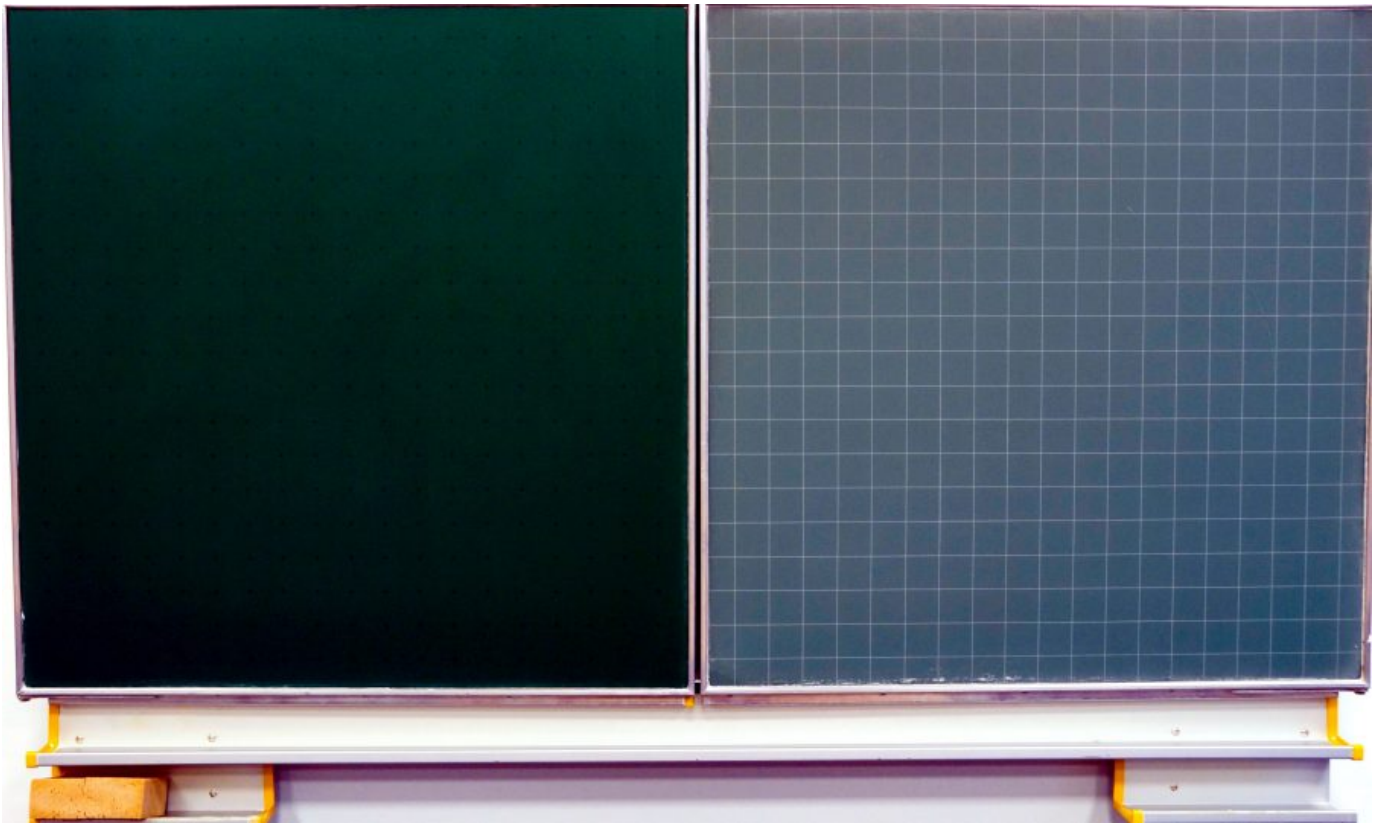
„Iskola, iskola,
ki a csoda
jár oda?
A takács, a kovács,
a kőműves meg az ács,
a kardjával odajár
kese lovon a huszár!

*Itt tanulta meg az á-t
és a matematikát,
itt tanulta meg az ó-t,
mennyi szálat fon a pók.
Itt tanulta meg az í-t,
hogya a rózsa kivirít,
hogyan írja le az ú-t
s a Dunántúl csupa púp,
pörögtek az ő-k, az ú-k,
mint a fényes köszörűk.
Itt kezdte a hóember,
jaj de szép a december!
Itt sütötte meg a pék
a legelső kenyerét,
itt tanulta meg a csősz,
mikor sárgul meg az ősz,
minden ember itt tanulta
meg, hogy mennyit ér a munka,
á-t is, b-t is, c-t is,
itt tanulok én is!*

*Kinyújtom a kezemet,
ha ugyan elérem
a kilincset, s bemegyek
pirosan, fehérén,
körülöttem karikában
kürtös-fürtös kobakok,
itt tanult meg a halász is
készíteni csónakot,*

*itt tanulta meg az á-t
és a matematikát,
itt tanulta meg az ó-t,
hogyan kötik a csomót,
meg a d-t, meg a t-t,
emberek becsületét!”*

12. K. László Szilvia: Szeptemberi csngőszó

*„Szól a csengő, vár az osztály,
Szedd a lábad, érv oda!
Szeptember van, fiúk, lányok,
Kezdődik az iskola.
Matekóra, testnevelés,*

*Ének-zene, olvasás,
Év végére alig fér el
Fejemben a sok tudás.”*

13. Létay Lajos: A tanító néni

*„Harminchárom gyermek
s mindegyik kíváncsi,
mindent akar tudni,
mindent akar látni.
Harminchárom gyermek
ezerfélét kérdez –
no, itt megfelelni
ugyancsak nehéz lesz.
Harminchárom gyermek
mégis mindent megtud,
bár, kit faggat, kérdez,
senki annak nem sűg.
Harminchárom gyermek
már csak azt nem érti,
hogyan tudhat annyit
egy tanító néni!”*

14. Szalai Borbála: Betűország kincsei

*„Sok újdonsült
kisdiáknak
kitárul egy új világ:*

titokzatos
Betúrország
ma nyitja meg kapuját.
Csodálatos
ez az ország,
gazdagsága rengeteg:
minden betű
kincset érő
titkokat is rejteget.
S aki egyszer
megismeri
mind a betűk titkait –
magáénak
tekintheti
Betúrország kincseit.”

15. Szinetár György: Szeptemberi csengetés

„Lopva még itt bolyong a Nyár
a fák és ház sorok között,
ám az iskola nyitva már,
és új ruhába öltözött
a sok-sok pad, a fal, a tábla,
és friss az ablakok virága.

Az osztály újra összegyűlt,
– a napsütötte sok gyerek –,
a sok-sok arc mind felderült,
sorolva az emlékeket:

*ki erre járt, ki arra volt,
a sok emlék szinte dalolt.
Szép volt a Nyár, a víz, a rét,
a játék és az utazás,
ott rezdiül a hangjukba' még
a nagy élmény: a nyaralás.
Ízelgetik a tegnapot,
a sok jót, mit a nyár adott.*

*Csipognak, mint a madarak,
zsibong tőlük a tanterem.
De csitt, csend lesz egy perc alatt,
ha tanítójuk megjelen.
Igen, a tanító belép
és megkezdődik a tanév."*

